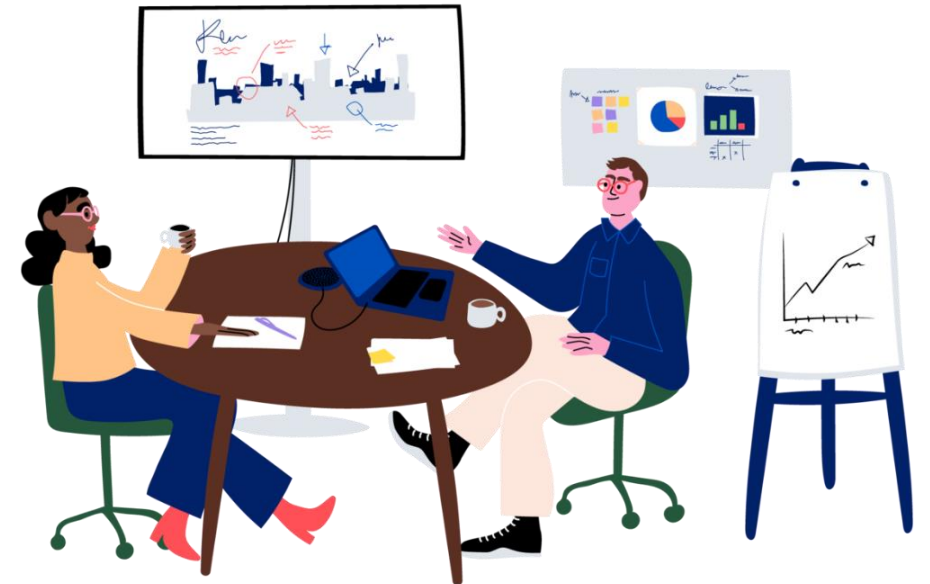

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön vuoden 2025 talousarvion ja strategian osavuosisikatsaus 4 tilanteessa 31.12.2025

Toiminnan analyysi

Varhaiskasvatuksen toiminta

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön toiminnan lähtökohtana on lapsuuden arvostaminen, lasten hyvinvointi ja perheiden tarpeisiin vastaaminen. Suomenkielinen varhaiskasvatus tarjoaa ja kehittää lasten ja heidän perheidensä tarpeiden mukaisia, monimuotoisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita. Kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus muodostavat toimivan kokonaisuuden perheiden valinnat ja alueellinen tasapuolisuus huomioon ottaen. Perhe voi halutessaan valita myös kotihoidon tuen. Varhaiskasvatus on osa kasvatus- ja koulutusjärjestelmää ja lapsen oppimisen polkua.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lapsimäärät

Joulukuun 2025 väestön ennakkotiedon mukaan Espoon 1–6-vuotiaiden suomen-, ruotsin- ja muun kielisten lasten määrä on kasvanut 186 lapsella vuodesta 2024. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on tässä ikäryhmässä 84,2 %. Vuonna 2024 vastaava luku oli 84,6 %. Tarkempi, kieliryhmittäinen väestötieto saadaan keväällä 2026.

Vuoden 2025 talousarviossa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on arvioitu olevan keskimäärin 16 439 lasta. Vuoden lopun tilanteessa lapsia on ollut keskimäärin 16 124. Kunnallisissa päiväkodeissa toteuma ylittää talousarvion 113 lapsella ja lasten määrän kasvu kohdistuu 3-vuotta täyttäneisiin. Yksityisen hoidon tuen keskimääräinen lapsimäärä sen sijaan on jäänyt 350 lasta arvioitua alhaisemmaksi. Lasku näkyy erityisesti 3-vuotta täyttäneiden lasten määrässä. Useita yksityisen hoidon tuen yksiköitä on lopettanut tai siirtynyt palvelusetelille vuoden aikana. Ostopalveluyksiköiden ja kunnallisen perhepäivähoidon keskimääräiset lapsimäärät ovat jääneet hieman ennakoidusta.

Palveluseteliyksiköiden keskimääräinen lapsimäärä vastaa hyvin ennakoitua (+31 lasta verrattuna käyttösuunnitelmaan), mutta on painottunut vielä odotettua enemmän 3-vuotta täyttäneisiin.

Kevätkaudella lapsia oli poikkeusjärjestelyissä lähes 500, syyskaudella määrä oli runsaat 300. Syyskauden alussa pystyttiin luopumaan osasta kevään poikkeusjärjestelyistä. Useissa kunnallisissa päiväkodeissa on silti jouduttu jatkamaan päiväkodin yhteisiin tiloihin perustettuja lisäryhmiä, jotta uudet hakijat on saatu sijoitettua.

Kunnallisten päiväkotien osalta varhaiskasvatuksen lapsimäärän kasvun lisäksi haasteena on useiden päiväkotien samanaikainen väistötarve päiväkotitilojen kiireellisten ja osin suunniteltujen laajempien korjaustoimien ajalle. Uusien valmistuneiden yksiköiden kapasiteettia ei saada kokonaan käyttöön väistöjen vuoksi.

Tukea tarvitsevia lapsia oli vuonna 2025 keskimäärin 1 804, noin 125 enemmän kuin käyttösuunnitelmassa arvioitiin. Vieraskielisten lasten määrä oli keskimäärin 4 902, joka jäi noin 50 lasta alle käyttösuunnitelman.

Kotihoidon tuen lapsimäärän lasku on tasoittunut syyskaudella ja vuoden keskiarvo 2 159 toteutui noin 140 lasta matalampana kuin käyttösuunnitelmassa.

Toiminnan analyysi

Henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstön saatavuus

Henkilöstömäärä on pysynyt odotetulla tasolla suhteessa lapsimäärän kasvuun. Vuoden 2025 henkilöstömäärä alittui ennakoidusta määräaikaisen henkilöstön laskun vuoksi (muun muassa projektihenkilöstö). Kevätkaudella lisättiin henkilöstöä lapsen tuen palveluihin ja varhaiskasvatuksen avustaviin tehtäviin henkilöstösuunnitelman mukaisesti.

Joulukuun lopussa vakituisen henkilöstön osuus koko henkilöstöstä oli 60 %. Vakituisen henkilöstön ulkoinen lähtövaihtuvuus on laskenut kahteen edelliseen vuoteen verrattuna.

Varhaiskasvatuksen kelpoisen henkilöstön saatavuus on edelleen haastavaa erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien osalta. Varhaiskasvatuksen opettajien kelpoisuustilanne on hieman parantunut, mutta tehtävissä edellytetty kelpoisuus on vain hieman yli puolella tehtäviä hoitavista. Kelpoisuustilanteessa on edelleen vaihtelua yksiköiden välillä. Kelpoisten hakijoiden määrän kasvu lastenhoitajien tehtäviin on jatkunut.

Henkilöstöä on kannustettu opiskeluun varhaiskasvatuksen opettajiksi, varhaiskasvatuksen erityisopettajiksi ja varhaiskasvatuksen sosionomeiksi. Lisäksi varhaiskasvatusyksiköiden johtajia kannustetaan täydentämään tutkinto maisterin tutkinnoksi. Aiemmin aloitetut oppisopimuskoulutukset lastenhoitajan tehtäviin jatkuivat vuonna 2025. Pätevöityville henkilöille voidaan myöntää kelpoisuuden hankkimista varten täydet palkkaedut enintään neljän kuukauden ajalta tietyin ehdoin.

Henkilöstön saatavuusohjelmatyötä on jatkettu ja osallistuttu opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen kuuden suurimman kaupungin allianssityöhön, jossa etsitään toimenpiteitä korkeakoulutetun varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden parantamiseksi. Valtionavustuksella toteuttavan tilauskoulutusmallin valmistelut etenevät ja ensimmäiset koulutukset ovat käynnistyneet alkuvuonna 2026.

Kehittäminen

Varhaiskasvatuksen rakenteellisen tuen muotoja ja prosesseja on kehitetty muuttuneiden normien mukaisesti. Kehittämisessä on painottunut myös lainsäädännön ja esiopetussuunnitelman perusteiden tuomat muutokset ja niiden toimeenpano. Kevään aikana laadittiin Espoon paikallinen esiopetussuunnitelma.

Strategian mukaisen liikunnan edistämisen itsearviointi- ja kehittämisteeman suunnittelu ja toiminnan kehittäminen on aloitettu ja siihen liittyviä Vasudialogeja jatkettiin. Kansallisen arviointikeskuksen laadunhallinnan arviointikysely toteutettiin lokakuussa ja siihen osallistuttiin Espoolle määritetyn otoksen mukaisesti.

Huoltajille, henkilöstölle ja johtajille kohdennettu toistuva arviointikysely toteutettiin keväällä ja syksyllä suunnitelman mukaisesti.

Uutta työvuorosuunnittelujärjestelmää pilotoitiin vuonna 2025. Järjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2026. Tavoitteena on helpottaa varhaiskasvatuksen henkilökunnan työvuorojen suunnittelua.

Oma lähiö-paras lähiö! -hankkeessa jatkettiin valmistelua varhaiskasvatuksen segregaaation ehkäisyssä. Hanke sisälsi sekä laadullista että määrällistä tiedonkeruuta. Valmistelun pohjalta edetään tulosten edellyttämiin toimenpiteisiin.

Talouden analyysi

Tulojen ja menojen poikkeamat

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talousarvion tulot, 19,5 milj. euroa, ylittivät 1,2 milj. eurolla. Lasten määrän kasvu lisäsi asiakasmaksutuloja. Tilauskoulutushankkeen tulot ja menot siirtyvät vuodelle 2026.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen menot, 308,3 milj. euroa, alittavat muutetun talousarvion 3,8 milj. eurolla. Alkuperäistä talousarviota muutettiin lisäämällä takautuvasti maksettaviin henkilökohtaisiin lisiin lähes 0,7 milj. euroa.

Talousarvion alitukseen vaikutti suurimmalta osin yksityisen hoidon tuen kustannusten väheneminen sekä ateria- ja toimitilavuokrakustannusten alittuminen.

Alkuvuonna tietoon tulleet, ennakoimattomia paineita aiheuttaneet kustannukset saatiin katetutuksi hyvällä työvuorosuunnittelulla, johtamisella ja tarkalla seurannalla. Lasten määrän kasvu syksyllä ei ollut yhtä voimakasta kuin keväällä. Lisäksi alle 3-vuotiaiden määrä jäi syksyllä pienemmäksi, jolloin henkilöstön tarve oli vähäisempi kuin keväällä.

Henkilöstökuluihin sisältyi marras-joulukuussa merkittäviä epävarmuuksia takautuvasti maksettavista kustannuksista (palkankorotukset, henkilökohtaiset lisät, kertapalkkiot, tasopalkkamalli), joiden suuruudesta ja maksupäivistä ei ollut tietoa. 1.8.2025 voimaan tulleen yksityisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lapsen tuen uudistuksen päätöksiä tehtiin takautuvasti ja siten kustannukset kohdentuvat myös takautuvasti, riippuen palveluntuottajan laskutuksesta. Varhaiskasvatuksen oman henkilöstön kulut alittuivat, mutta vastaavasti työvoiman vuokrauskulut ylittyivät.

Palvelujen ostot ylittyvät palveluseteli- ja työvoimanvuokrauskustannuksista. Palvelusetelimenot ylittyivät 1,2 milj. euroa. Avustukset alittuivat 4,2 milj. euroa suurimmalta osin yksityisen hoidon tuen kustannuksista sekä hieman kotihoidon tuen osalta.

Sisäisten palvelujen ostot ylittyivät 0,3 milj. euroa. Toimitilavuokrat vastaavasti alittuivat 0,8 milj. euroa.

Investointimenot alittuivat 0,5 milj. eurolla, kohteita myöhentyi loppuvuoteen ja seuraavalle vuodelle.

1000 EUR Suomenkielinen varhaiskasvatus	Talousarvio 2025	Muutokset/ korotukset	Muutettu talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama TOT-MTA
Myyntituotot	780	-	780	640	-140
Maksutuotot	16 709	-	16 709	18 425	1 716
Tuet ja avustukset	2 000	0	2 000	1 554	-446
Muut toimintatuotot	40	-	40	89	49
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	19 529	0	19 529	20 708	1 179
Henkilöstökulut	-145 776	-741	-146 517	-144 480	2 037
Palvelujen ostot	-65 354	24	-65 330	-68 660	-3 330
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 338	0	-3 338	-3 028	311
Avustukset	-28 720	-	-28 720	-24 532	4 188
Vuokrat	-33	-	-33	-32	1
Muut toimintakulut	-617	-	-617	-494	124
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-243 839	-718	-244 556	-241 227	3 330
Sisäinen myynti	-	-	-	0	0
Sisäiset ostot	-63 719	0	-63 719	-63 267	452
Toimintatuotot yhteensä	19 529	0	19 529	20 707	1 178
Toimintakulut yhteensä	-307 558	-718	-308 276	-304 494	3 782
TOIMINTAKATE	-288 029	-718	-288 747	-283 786	4 960

Tulostavoitteet

Keskeisiä tavoitteita

Syksyn arviointikysely toteutettiin huoltajille, henkilöstölle ja johtajille marraskuussa. Huoltajien tyytyväisyys oli tuoreimmassa mittauksessa pysynyt lähtöarvon tasalla (ka. 5,6, asteikolla 1–6). Henkilöstön arvio pedagogisen työn onnistumisesta on samoin pysynyt lähtöarvon luvuissa (ka. 4,7, asteikolla 1-6). Johtajien arvio pedagogisen työn onnistumisesta on laskenut kymmenyksen lähtötasoon verrattuna ja oli marraskuussa 4,6 (asteikolla 1–6). Johtajien kyselyssä vastaajamäärä on merkittävästi pienempi muihin vastaajaryhmiin verrattuna vastaajamäärien vaihdellessa noin 20–50 välillä. Arviointikyselyssä sekä henkilöstön että johtajien vastaajamääriä on saatu nostettua marraskuun kyselyssä.

Kielitietoisien oppimisympäristön arvioinnin toteutumista on mitattu joulukuussa varhaiskasvatusyksiköiden johtajille lähetetyllä kyselyllä. Kyselyn perusteella oppimisympäristön arviointi on tehty 97 % ryhmistä (83 % vuonna 2024). Vieraskielisten lasten osallistumisastetta pystytään raportoimaan alkuvuodesta 2026, jolloin kielikohtaiset väestötiedot ovat käytettävissä.

Henkilöstön tunnuslukuja

Kelpoisen henkilökunnan osuudet raportoidaan kaksi kertaa vuodessa, helmikuun ja syyskuun tilanteista. Tehtäviinsä kelpoisen henkilökunnan osuus on syyskuun lopun seurannassa lisääntynyt kaikissa tehtäväryhmissä verrattuna vuoden lähtöarvoon: varhaiskasvatuksen opettajat 51 % → 54,7 %, varhaiskasvatuksen erityisopettajat 72,3 % → 74,3 %, varhaiskasvatuksen lastenhoitajat 67,3 % → 73,4 %. Kelpoisten varhaiskasvatuksen sosionomien osuus on 38,9 % (kevään 2025 tieto 21,8 %).

Työfiilismittarin työssä jaksaminen on joulukuun mittauksessa 6,6 (lähtöarvo vuoden 2024 lopussa 6,7).

Vieraskielisen henkilökunnan osuus on joulukuun lopussa 17,1 % (2024 lähtöarvo 18,6 %). Vieraskielisiä työntekijöitä on erityisesti määräaikaissa lastenhoitajan tehtävissä. Projektihenkilöstön ja työllistettyjen määrän väheneminen sekä kelpoisten lastenhoitajien hakijamäärien kasvu heijastuvat vieraskielisten henkilökunnan määrään laskevasti.

Palvelusetelillä toteutetun varhaiskasvatuksen tunnuslukuja

Palveluseteliyksiköissä oli joulukuussa 1 987 lasta (lähtöarvo vuoden 2024 lopussa 1 827). Palvelusetelipäiväkoteja oli 34 (lähtöarvo vuoden 2024 lopussa 31).

Vuoden toinen arviointikysely huoltajille toteutettiin marraskuussa. Palveluseteliyksiköissä huoltajien tyytyväisyys lapsen varhaiskasvatuspaikkaan ja varhaiskasvatukseen oli laskenut kahdella kymmenyksellä lähtöarvoon verrattuna (ka. 5,2, asteikolla 1-6).

Palvelusetelitoimintaa on kehitetty yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Palveluntuottajien kanssa on käyty vuoropuhelua ja järjestetty yhteistyötilaisuuksia. Varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirjaa on päivitetty ja sen muutokset käsiteltiin lautakunnissa tammikuussa 2026.

Palvelusetelin enimmäisarvon korotus 1 008 eurosta 1 028 euroon käsitellään lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa alkuvuodesta. Mikäli muutokset hyväksytään, ne tulevat voimaan 1.3.2026 alkaen.